

ΠΕΡΙ ΤΙΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

ΑΡΚΑΔΙΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ,

μνημονευθείσης ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς ἐβδόμης οἰκουμενικῆς
συνόδου.

Πολλοὶ τῶν πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ συνελθούσης οἰκουμενικῆς συνόδου (ἔτει 787-φ), ἵνα τὸ περὶ τῶν εἰκόνων δόγμα τῶν ὀρθοδόξων ἀρχαιοτάτον ἀποδείξωσιν, ἅμα δὲ καὶ σωτηριῶδες ἐξ ἡθικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἐπόψεως, παρέστησαν ἐκεῖ μετὰ πολυαρίθμων παλαιῶν βιβλίων, ἃ τὰ πρακτικὰ τῆς συνόδου καταριθμοῦσι, ἀναγράφοντα καὶ τεμάχη τῶν βιβλίων ἐκείνων αὐτολεξεῖ· ἐξ ὧν αὐτόδηλον, ὅτι τῆς συνόδου προηγήθησαν εἰδικαί περὶ τοῦ δόγματος ἔρευναι ἱστορικαί τε καὶ ἀρχαιολογικαί τῶν κληρικῶν ἐν ταῖς τότε βιβλιοθήκαις. Τῶν βιβλίων τούτων πολλὰ μὲν ἐξ ἀντιγράφων ἄχρις ἡμῶν ἐσώθησαν, ἕτερα δὲ τινα ματαίως ἔτι ζητοῦνται, οἷον ὁ τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Θαυμαστοορεῖτου βίος, ὃν εἰς τῶν ἐν τῇ συνόδῳ πατέρων, τῆς τετάρτης συνεδρίας ἀκμαζούσης, «Ἰωσήφ ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς Ἑρακλείας», ἐπέδειξεν, εἰπὼν· «Κάγῳ ὁ ἁμαρτωλὸς βίβλον ἐπιφέρομαι περιέχουσαν τὸν βίον τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει, καὶ ὡς κελεύετε. Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν ἀναγνωσθήτω· καὶ λαβὼν Κοσμάς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος κουβουκλήσιος ἀνέγνω ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει κεφάλαιον ρή, (ὃ πραγματεύεται) περὶ τῆς γυναικὸς τῆς ἐν Ῥωσσοπόλει ἀτέκνου οὔσης καὶ βιαίῳ κατεχομένης δαίμονι· ἥτις ἰαθεῖσα καὶ παιδοποιήσασα εἰκόνα τοῦ δικαίου (Συμεὼν) ἀνέθετο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς, ἥτις μεγάλως ἐθαυματουργεῖ». Ἐπεταὶ δὲ τούτοις αὐτὸ τὸ κείμενον τοῦ κεφαλαίου· μεθ' ὃ κεφάλαιον ἕτερον ἀνεγνώσθη τῆς αὐτῆς βίβλου¹, ὃ πρό

1) Mansi, Concil. nova et ampl. collectio, τ. XIII, σ. 74—78.

τῆς συνόδου κατεχώρισεν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἐν τῷ τρίτῳ αὐτοῦ λόγου περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων, ὀνομάσας καὶ τὸν συγγραφεὰ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Συμεών¹. ἦν δὲ οὗτος ὁ μαθητὴς αὐτοῦ τοῦ Συμεών, Ἀρκαδῖος ὁ γενόμενος ἀρχιεπίσκοπος τῆς νήσου Κύπρου, ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Ἑρακλείου καὶ Φωκά· ὅστις, ἔξω τοῦ βίου ἐκείνου, συνέγραψε λόγον ἐγκωμιαστικὸν εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Γεώργιον, καὶ πάλιν ὑπόμνημα περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἀγώνων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, οἵτινές εἰσιν ἀνέκδοτοι τύποις².

Μέχρι τοῦ νῦν ἐγινώσκετο βίος μακρὸς τοῦ ἁγίου Συμεῶνος τοῦ Θαυμαστοορεῖτου, διηρημένος εἰς κεφάλαια διακόσια καὶ πεντήκοντα· τούτου μέντοι τοῦ βίου συγγραφεὺς ἐστὶ Νικηφόρος μάλιστα Ἀντιοχείας ὁ Οὐρανός, μεταξὺ τῆς δεκάτης καὶ τῆς ἐνδεκάτης ἀχμάσας ἑκατονταετηρίδος, ὃν Θεσσαλονίκης ὄντα διοικητὴν ὁ αὐτοκράτωρ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος ἄρχοντα τῆς Ἀντιοχείας ὀνομάσας ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Συρίαν ἔτει 1001-ω, ἐν ᾗ ἀποκρούσῃ τὰς ἐκεῖ φυλῶν τινων ἀραβικῶν ἐπιδρομὰς, αἵτινες καὶ τὴν Ἀντιόχειαν αὐτὴν ἔβλαπτον³. Τὸν ὑπὸ τούτου γοῦν συγγραφέντα βίον τοῦ ἁγίου Συμεῶν ἐξέδωκε τύποις Janninghius ὁ Ἰησουΐτης, προσθέμενος αὐτῷ σημειώματα, λατινικὴν τε μετάφρασιν καὶ προλεγόμενα πολυμαθείας καὶ κρίσεως ἔμπλεα⁴. ἐν οἷς λέγει τὰ πρέποντα καὶ περὶ τῶν δύο γνωστῶν ἤδη λειψάνων τῆς Ἀρκαδίου συγγραφῆς, εἰκάσας ἐξ αὐτῶν ὀρθῶς ὅτι ἡ τοῦ Οὐρανοῦ συγγραφὴ προῆλθεν ἀμέσως ἐκ τῆς ἀφανισθείσης, ὡς ἐνόμιζε, βίβλου τοῦ Ἀρκαδίου⁵. ἦν ἡφανισμένην ὡσαύτως ὠνόμασε καὶ Θεόφιλος ὁ Harles⁶, οὐδενὸς ἐρευνητοῦ τῶν ἐλληνικῶν χειρογράφων ἐν τῷ μεταξὺ τὴν συγγραφὴν ἐκείνην εὕρισκεσθαί που φανερώσαντος. Τύχῃ μέντοι ἀγαθῇ ταύτην ἐγὼ πρὸ ἐνιαυτῶν ἔξ ἀνεῦρον ἐν τινι κώδικι μετενεχθέντι ἐκ τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου Σάβα εἰς τὴν ἐν Ἱερουσαλὴμ κεντρικὴν βιβλιοθήκην τοῦ πατριαρχείου τῶν ὀρθοδόξων. Οὗτος μὲν οὖν ὁ κώδιξ ἐγράφη περὶ τὸ μέσον τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος ἦν δὲ μέχρι τῆς τετάρτης καὶ τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος ἐν αὐτῷ τῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Συμεῶν, τῷ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει. Περιέχει τοίνυν ὁ κώδιξ ὅλος ἀποκλειστικῶς ἐκτενῆ συγγραφὴν, ἧς ἡ ἐπιγραφὴ· «Βίος καὶ πολιτεία

1) Migne, Patrol. Graec. τ. 94, σ. 1393—1396.

2) Montfaucon, Bibliotheca Coisliniana, σ. 211 καὶ 422. Α. Π.-Κεραμέως, Μαυρογορδάτειος Βιβλιοθήκη, τ. I, σ. 90 καὶ 100. Fabric.-Harles, Bibl. Graeca, τ. XI, σ. 578.

3) Κεδρηνοῦ σύνοψις ἱστοριῶν, ἐκδ. Βόννης τ. II, σ. 454.

4) Acta Sanctorum, τ. V τοῦ Μαΐου μηνός, σ. 300—397.

5) Αὐτόθι σ. 307—309.

6) Fabric., Bibl. Graeca, τ. XI, σ. 578.

τοῦ ὁσίου πατρός ἡμῶν Συμεῶν τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει»¹, οὐτινος ὁ συγγραφεὺς ἀνώνυμος ὢν ἐν τῷ κώδικι προέταξε τὸ προσίμιον τοῦτο. «Εὐλογητός ὁ Θεός, ὁ πάντας ἀνθρώπους θέλων σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, ὁ καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς γενεὰν πολυτρόπως ἀσθενοῦσαν φιλανθρωπῶς ἐπισκεψάμενος καὶ ἱατρὸν ἄριστον ψυχικῶν τε καὶ σωματικῶν παθῶν αὐτῇ δωρησάμενος, Συμεῶν τὸν πανάγιον, τὸν ἐν τῷ λεγομένῳ Θαυμαστῷ ὄρει τὴν ἀσκητικὴν ἐπὶ κίονος³ παλαίστραν ἀγωνισάμενον· οὐ τὸν βίον καὶ τὰ θαύματα, ὑπὲρ ἀριθμὸν ὄντα ψάμμου θαλάσσης, τίς ἂν δυνήσεται διηγῆσασθαι, ἢ ὅλως ἐπὶ μνήμης φέρειν; χρόνος γὰρ τὰ πολλὰ καλύψας λήθην τούτων ἐποίησεν, οὐδενὸς ἐπὶ τοσοῦτον φιλοπονήσαντος ἢ τοσαύτην δεῖξαμένου³ σπουδὴν γραφῇ παραδοῦναι πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἀγγελικὴν ἐπὶ γῆς πολιτείαν. Ὅσα τοίνυν παρὰ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς παραλαβόντες ἰσχύσαμεν διατηρῆσαι καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα, αὐτόπται τούτων γενέσθαι καταξιώθεντες, ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα γράφαι νῦν καὶ τοῖς φιλοθέοις ὑμῖν ἐξαγγεῖλαι πρὸς δόξαν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐκ μήτρας αὐτῆς ἀγιάσαντος καὶ ἐκλεξαμένου τὸν ὅσιον αὐτοῦ δούλον, εἰς ὠφέλειαν ὑμῶν τῶν πιστῶς ἐντυγχανόντων, οἷς πάντως ἢ πίστις εἰς δικαιοσύνην λογισθῆσεται, κατὰ τὸ γεγραμμένον⁴. Ἄνωθεν οὖν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ Θεοῦ δυναμούμενοι τὴν διήγησιν ποιησάμεθα, μνημονεύοντες πρότερον τῶν αὐτοῦ θεοφιλῶν γονέων καὶ διεξιόντες ὅπως οὗτοι τὸν πανάγιον τοῦτον εὐδοκία Θεοῦ προαγαγεῖν εἰς φῶς κατηξιώθησαν, εἴτα ἐξῆς τῶν⁵ καθ' ἕκαστον εἰς ἡμᾶς ἐλθόντων περὶ αὐτοῦ σαφῶς παριστῶντες [τὴν ἀκρίβειαν]⁶. Ταύτην δὲ τὴν θεοφιλεῖ πρόθεσιν τε καὶ σπουδὴν διὰ τὴν τῶν ἐντυγχανόντων ὠφέλειαν ἀναδεξάμενοι καὶ Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ πρὸς βοήθειαν ἐπικαλεσάμενοι, τὸν εἰπόντα "ἐγὼ εἰμι ἡ ἀλήθεια"⁷, λέξεως μὲν πρὸς κάλλος ἡρμοσμένης⁸ εἰκότως καταφρονοῦμεν, περὶ ἧς οὐκ ἔστιν ἡμῖν σκοπὸς παντελῶς, ἀληθείας δὲ φροντίδα τιθέμεθα τῆς πάντα νικώσης⁹: τὰ γὰρ τῆς ἀληθείας ῥήματα ἡδύτατα τυγχάνουσιν, ἐπειδὴ περ χάριτός εἰσι πεπληρωμένα· οὐδὲ γὰρ δέονται ῥητόρων ἐντέχνου ἐπικοσμῆσεως, ἢ γλώττης δυναμένης τὰ μεγάλα μικρὰ ποιεῖν καὶ τοῖς μι-

1) "Ορα τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος ἐν τῇ Ἱεροσολ. Βιβλιοθήκῃ, τ. II, σ. 193—195.

2) Κῶδιξ: κίωνος.

3) Κῶδιξ: δεῖξαμενον.

4) Γενέσεως κεφ. ιε', στίχ. 6.

5) Κῶδ: τοῦ.

6) Εἰκαστικῶς ἐγὼ τοῦτο προσέθηκα.

7) Ἰωάννου κεφ. ιδ', στίχ. 6.

8) Κῶδ: εἰρμοσμένης.

9) Κῶδ: νικώσις.

χροῖς περιτιθέναι μέγεθος· “ἀπλοῦς γὰρ ὁ τῆς ἀληθείας λόγος” φησὶν¹. Αὐτὸν οὖν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν ἡμῶν Θεὸν καὶ τὴν παρ’ αὐτοῦ δεδωρημένην τοῖς εἰς αὐτὸν ἐλπίζουσι χάριν, καθὼς ἔφημεν, ἐπικαλεσάμενοι ἀπλούστερόν πως καὶ μετὰ τῆς αὐτοαληθείας—αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ ἀλήθεια—τὴν περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἀφήγησιν ποιησόμεθα, ὥστε τοὺς φιλοχρίστους ὑμᾶς πιστῶς ἀκρωμένους ἐπὶ πλεῖον τὴν ἑαυτῶν ἐλπίδα θέσθαι εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεόν, τὸν ὄντως μεγάλως εὐδοκοῦντα ἐπὶ τοὺς ἐλπίζοντας ἐπ’ αὐτόν, πάντα δὲ πλουσίως ἡμῖν παρέχοντα ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν».

Τῷ προλόγῳ τούτῳ κεφάλαια συναρμόζονται κατηριθμημένα, ὧν τὸ ἔσχατον ἀριθμεῖται διακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν καὶ ἑνατον· τοῦτο δὲ καὶ τὸ πρὸ τούτου κεφάλαιον ἀποτελεῖ τὸν ἐπίλογον τῆς συγγραφῆς, οὕτως ἔχοντα· «Ἡ τοίνυν ἀρχὴ τῆς στάσεως αὐτοῦ (τοῦ Συμεῶνος) τῆς ἁγίας γέγονεν ἐπὶ βάσεως πλησίον τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου, καὶ ἔστη ἐν αὐτῇ ἔτη ἑξ· ἔπειτα ἔστησαν στῦλον ποδῶν τεσσαράκοντα καὶ ἔστη ἐν αὐτῷ ἔτη ὀκτώ, καὶ μετὰ τοῦτο ἔστη ἐν τῷ ἁγίῳ Θαυμαστῷ ὄρει, ἐν βασιδίῳ ἀπὸ ξηρολίδων, ἔτη δέκα· ὕστερον δὲ ὑκοδομήθη ὁ μέγας στῦλος, ἐν ᾧ ἀνῆλθεν ἐκ θείας ἀποκαλύψεως καὶ ἔστη ἐν αὐτῷ ἔτη τεσσαράκοντα πέντε· ἦν δὲ χρόνων ἑξ, ἡνίκα ἔστη τὴν ἀρχὴν ἐν τῇ βάσει, πλησίον τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου, ὡς εἶναι πάντα τὸν χρόνον τῆς ζωῆς τοῦ ἁγίου ἐν σαρκὶ ἔτη ἐβδομήκοντα πέντε· ὃς μεταστὰς πρὸς τὸν Κύριον καὶ μετὰ θάνατον ζῶν ὥσπερ ἀένας πηγὴ βρύει τὰ ἱάματα διὰ τοῦ τιμίου αὐτοῦ λειψάνου, παρέχων τοῖς πιστῶς αἰτοῦσιν ἀφθόνως τὰ αἰτήματα. Τῆς οὖν ἐνδόξου καὶ ἀξιωμακτονέου τοῦ ἁγίου μνήμης πιστῶς προτρέχοντες, καὶ τῆς θείας ταύτης καὶ ἐπωφελοῦς ἀναγνώσεως ἀκροαταὶ γινόμενοι, δόξαν ἀναπέμπωμεν τῷ Κυρίῳ τῆς δόξης, τῷ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα δωρουμένῳ τοῖς ἐλπίζουσιν εἰς αὐτόν, δυσωποῦντες τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα ῥυσθῆναι ἡμᾶς τῶν ποικίλων μηχανημάτων καὶ πάσης θλίψεως ὀργῆς τε καὶ ἀνάγκης, καὶ ἀξίους γενέσθαι τῆς ἐκ δεξιῶν στάσεως Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἰδεῖν τε ἐν τῇ φρικτῇ παραστάσει τὸν ἅγιον τοῦτον πατέρα ἡμῶν δυσωποῦντα ὑπὲρ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἵνα ταῖς ἁγίαις εὐχαῖς αὐτοῦ καὶ πρεσβείαις συγκαταριθμηθῶμεν τοῖς εὐαρεστήσασιν τῷ Κυρίῳ τῆς δόξης, Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ Θεῷ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ εὐλογουμένῳ αὐτοῦ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς ἀτελευτήτους καὶ ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων».

1) Εὐριπίδου Φοινισ. στίχ. 469. Αἰσχύλου ἀπόσπ. 176 Nauck ἐκδ. 2-ας.

Οὗτος οὖν ὁ βίος (ὃν ἔγραψεν ἀνὴρ αὐτόπτης πολλῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου Συμεῶνος, παραλαβὼν ἅμα καὶ θαύματα παλαιότερα τῆς αὐτοῦ μαθητείας, ἅπερ οἱ τῆς μονῆς τοῦ Συμεῶνος ἔγραφον ὑπομνηματογράφοι), περιέχει τὰ παρὰ τῆς ἐβδόμης οἰκουμένης συνόδου δεχθέντα κεφάλαια κατὰ λέξιν· προσεκτικὴ δὲ τούτου συμπαραβολὴ πρὸς τὴν ὁμογενῇ συγγραφὴν Νικηφόρου τοῦ Οὐρανοῦ, ῥήτορος ὡς εἴρηται σφόδρα μεταγενέστερον ἀκμάσαντος τοῦ Ἀρκαδίου, καταδείκνυσιν ὅτι πραγματικῶς ὁ Οὐρανὸς οὐδὲν ἕτερον ἐποίησεν, ἢ μεταφράσαι ῥητορικῶς τὴν ἐπ' αὐτοῦ λεκτικῶς πεπαλαιωμένην συγγραφὴν τοῦ Ἀρκαδίου, ἵνα τοῦ Συμεῶνος ὁ βίος ἡδέως ἀναγινώσκηται παρὰ τῶν εὐπαιδεύτων τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος· σημειωτέον δέ, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁμοίας ἀναριθμήτους μεταφράσεις ἁγιολογικῶν ὑπομνημάτων ἐποίησεν ὁ μάλιστα Συμεὼν ὁ μεταφράστης. Τὸ κείμενον ὁμῶς τῆς Ἀρκαδίου συγγραφῆς, τῆς οὕτω παραγκωνισθείσης ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ καθάπερ εἰκὸς εἰς λήθην περιελθούσης, ἐσώθη μέχρις ἡμῶν ἀκέραιον διὰ πολλῶν ἀντιγράφων, ὡς φαίνεται, ὧν δύο τῆς Εὐρώπης ἔχουσι βιβλιοθήκαι· ἄγνωστος δὲ τοῖς ἱστορικοῖς ἔμενεν ἄχρι τοῦδε διὰ τὴν ἀνωνυμίαν τοῦ συγγραφέως αὐτῆς ἐν τοῖς ἀντιγράφοις. Καὶ ἐν μὲν τῇ Βαβαρικῇ τοῦ Μονάχου βιβλιοθήκῃ περιέχεται τῆς Ἀρκαδίου συγγραφῆς ἀντίγραφον, γενόμενον κατὰ τὴν ἐνδεκάτην ἑκατονταετηρίδα, ὅπερ ἐπιγράφεται οὕτω· «Βίος, ἡγουν ἄσκησις καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει»¹. Ἔτερον δὲ ἀντίγραφον τῆς κατόπιν ἑκατονταετηρίδος ἐν Βαροκκικῷ περιέχεται κώδικι, τὴν ἐπιγραφὴν ἔχον ταύτην· «Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄσκησις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεῶν τοῦ θαυματουργοῦ, τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει, ὁ διὰ πλάτους»². Τὴν αὐτὴν δ' ἀκριβῶς ἐπιγραφὴν εὗρον καὶ ἐν ἐτέρῳ ἀντιγράφῳ, ὁ πρὸ πολλῶν εἶδον ἐνιαυτῶν ἐν Λέσβῳ, μὴ πολυπραγμονήσας περὶ τὴν ὕλην αὐτοῦ τοῦ βίου³. Τέσσαρα τοίνυν ἀντίγραφα γινώσκω μέχρι τοῦδε τῆς Ἀρκαδίου συγγραφῆς, ἀνώνυμα πάντα· πάντως ὁμῶς ὑπάρχουσι, τούτων ἔξω, καὶ ἕτερα ἐν ἐτέροις εὐρωπαϊκαῖς ἢ ἀνατολικαῖς βιβλιοθήκαις, ὧν ἀγνοῶ τοὺς καταλόγους.

Ἴνα δὲ τῆς Ἀρκαδίου συγγραφῆς ἡ ἀνέυρεσις γένηται δῆλη τρανῶς, παρατίθεμαι νῦν ἐνταῦθα τὸ πρῶτον τῶν ὑπὸ τῆς συνόδου μνημονευθέντων κεφαλαίων, αὐτὸ τὸ παρ' αὐτῆς ὠνομασμένον ἑκατοστὸν καὶ δέκατον ὁγδοον, ὡς τοῦτο παραδίδωσι τὸ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόγραφον, τὸ γραφέν, ὡς εἴρηται, ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ Συμεῶνος τοῦ Θαυμαστοορείτου καὶ κεφαλίου φέρον ἀριθμὸν ὡσαύτως ἐν αὐτῷ, ὃν καὶ ἡ σύνοδος ἐδήλωσε· πα-

1) Ign. Hardt, Catal. codd. Mss. graec. bibl. reg. Bavaricae, τ. IV, σ. 83.

2) H. O. Coxe, Catalogi codd. Mss. bibl. Bodleianae, τ. I, σ. 412.

3) Μαυρογορδάτειος Βιβλιοθήκη, τ. I, σ. 53.

ρατίθεμαι δὲ τοῦτο μετὰ τινων ὑποσημειώσεων, δηλουσῶν τὴν διαφορότητα λέξεων τινων πρὸς τὸ συνοδικὸν ἀπόγραφον ἀντιβληθεισῶν. Ἐχει τοίνυν τὸ κεφάλαιον ἐν τῷ κώδικι ὧδε:

«ριή. Γυνή τις ἦν ἐν Ῥωσοπόλει τῆς Κιλικίας, Θεοτέκνα λεγομένη· οἰκήσασα¹ μετὰ ἀνδρὸς ἔτη εἴκοσι τέκνον οὐκ ἔσχε· συνέβη δὲ αὐτῇ καὶ² ὑπὸ δαίμονος ἐκ παιδόθεν³ καταρρήγνυσθαι, μασσωμένη⁴ τὴν γλῶτταν. Ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς μηκέτι δυνάμενος ὑπενεγκεῖν τῆς θλίψεως αὐτῆς τὴν περίσταςιν ἀπέλυσεν αὐτὴν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, μὴ ὁμιλήσας ἐτέρα γυναικί ἐπὶ χρόνους τέσσαρας. Εὐραμένη οὖν ἐκείνη συνοδίαν κατέφυγε πρὸς τὸν δίκαιον⁵. Ὡς δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ δαίμων, εὐθέως ἔβρυχε καὶ ἐβασανίζετο ἔμπροσθεν αὐτοῦ, θεωρῶν σὺν τῇ γυναικί τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ εἰκόνα λέγουσαν ἀνθρωπίνῃ⁶ φωνῇ· «Ἰδοὺ χωρίζω⁷ σε ἀπ' αὐτῆς, πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα, καὶ ἐπιστρέψεις⁸ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γενηθήσεται αὐτοῖς ἐν τῷ ἐπιόντι ἐνιαυτῷ⁹ παιδίον». Καὶ ἠλάλαξε τὸ δαιμόνιον ἀγρίως ταρασσόμενον· «ὦ βίας¹⁰ κατὰ σοῦ· οὐκ ἔστι σὸν ἀνδρολυσίας ποιεῖν· διὰ τί δὲ καὶ τέκνον αὐτοῖς δίδως, ἀπ' ἐμοῦ τέκνον μὴ ποιησάσης αὐτῆς; τί κακὸν ἐποίησά σοι; τί δὲ καὶ ἡμαρτον ἐνώπιόν σου, ὅτι χωρίζεις με ἐκ τῆς γυναικός μου; εἰ δοῦλόν με ἡγόρασας, εἶχες τάχα καὶ εἰς δουλείαν με ἐκδοῦναι ἀνθρώποις;» Ἐφη δὲ Συμεών, ὅτι «Κακὸς ὑπάρχεις δοῦλος. Ἐπίγνωνθι οὖν¹¹ σεαυτὸν, παγχάκιστε, καὶ ἀπότρεχε ἐν φλογὶ πυρὸς καίόμενος, καὶ κόμισον ὕδωρ καὶ σύλλεξον ξύλα». Καὶ παραχρῆμα ὥσπερ ἄνεμος δρομαῖος κλαίων¹² σφόδρα ὁ δαίμων, ἀράμενος ἐν τῇ γυναικί τὸ κεράμιον τοῦ ὕδατος, ἠλαύνετο¹³, καὶ πλήσας αὐτό, συλλέξας δὲ καὶ ἐκ τῆς ὕλης ξύλα, ἤνεγκεν ἀλαλάζων καὶ λέγων· «Οὐαί μοι¹⁴ τῷ κακῷ δούλῳ καὶ ἐφευρετῇ τῶν κακῶν· τί πέπονθα; τῆς γὰρ γυναικός μου χωρίζει με ὁ ἅγιος Συμεών, καὶ τί ποιήσω ὁ δύστηνος¹⁵ οὐκ οἶδα». Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐνώπιον τοῦ

1) Συν: ἥτις οἰκήσασα.

2) Συν: αὐτὴν ὑπό.

3) Συν: παιδός.

4) Κῶδ: καταρρίγνυσθαι μασσωμένην.

5) Κῶδ: δίκαιον.

6) Κῶδ. ἀνθρωπίνη.

7) Συν: φωνῇ· χωρίσω.

8) Κῶδ. ἐπιστρέψει.

9) Συν: γενήσεται αὐτῇ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἐπιόντι.

10) Κῶδ: ὦ βία.

11) Τὸ οὖν ἐλλείπει τῷ συνοδικῷ ἀντιγράφῳ.

12) Συν: καίων.

13) Συν: ἐλαύνετο.

14) Συν: οὐαί μοι, οὐαί μοι.

15) Συν: δύστ. ἐγὼ || κῶδ: δύστινος.

συνελθόντος ὄχλου¹, μετὰ τὸ πληρῶσαι αὐτὸν τὴν προσταχθεῖσαν ὑπερσίαν ἀνέκραγε μέγα λέγων «ἐξέρχομαι»². Βλέπων οὖν³ κατ' αὐτοῦ φερομένην ἀστραπὴν πυρὸς ἔτρεχεν ἐν τῇ γυναικὶ κύκλῳ τῆς στάσεως αὐτοῦ, μεγάλως καὶ ἐποδύνως βασανιζόμενος, καὶ οὕτως⁴ ἐξῆλθε παραχρῆμα καὶ ἡ γυνὴ γέγονεν ἐν καταστάσει, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὴν Συμεὼν ὑγιῇ, εἰρηκῶς πρὸς αὐτήν. «Ἀπελθε, γύναι, ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ συνοίκει τῷ ἀνδρὶ σου· ἰδοὺ γὰρ κατεύθυνεν ὁ Θεὸς τὴν καρδίαν αὐτοῦ τοῦ δέξασθαί σε μεγάλως»⁵. Γέγονε δὲ οὕτως, καὶ ὑποστρεψάσης αὐτῆς εὐθέως ἡγαθύνθη⁶ ἡ καρδία τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς τοῦ ἀγαπήσαι αὐτήν, καὶ προσῆλθεν αὐτῇ καὶ παραχρῆμα συνείληφεν ἐν γαστρὶ· καὶ πληρωθέντος τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡγαγον πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ Θεοῦ τὸ παιδίον, αἰνοῦντες καὶ δοξάζοντες τὸν Θεόν. Μετὰ δὲ τὸ πληρῶσαι αὐτοὺς τὴν εὐχὴν αὐτῶν καὶ ἐπαναλῦσαι εἰς τὰ ἴδια, ἀνέστησεν ἡ γυνὴ πίστει φερομένη τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου ἐν τῷ ἐνδοτέρῳ αὐτῆς οἴκῳ καὶ ἐθαυματούργει, ἐπισκιάζοντος αὐτῇ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτῷ πνεύματος ἁγίου· καὶ γὰρ καὶ δαιμονιῶντες⁷ ἐκαθαρίζοντο⁸ ἐκεῖσε, καὶ ἐκ ποικίλων παθῶν ἀσθενοῦντες ἐθεραπεύοντο, ἐν οἷς καὶ μία γυνὴ αἰμορροοῦσα ἀπαύστως ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη⁹, προσελθούσα, ἐν πίστει παρεγένετο ἰδεῖν¹⁰ τὴν εἰκόνα καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις· εἶπεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ, ὅτι «Ἐὰν μόνον θεάσωμαι τὴν ὁμοίωσιν αὐτοῦ, σωθήσομαι». Ἰδοῦσα δὲ ὅτι ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς ἔδραμεν εὐθέως πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, προσκυνοῦσα ἐνώπιον αὐτοῦ, ὑμνοῦσά τε καὶ δοξάζουσα τὸν Θεὸν καὶ ἀπαγγέλλουσα τὸ γεγονός εἰς αὐτὴν παράδοξον θαῦμα»¹¹.

Τοῦτο μὲν οὖν τὸ κεφάλαιον αὐτολεξεῖ περιέχουσι τὰ πρακτικὰ τῆς ἐβδόμης οἰκουμενικῆς συνόδου· ὁθεν ἀποδείκνυται, ὅτι πραγματικῶς ἡ συγγραφὴ τοῦ Ἀρκαδίου σφίζεται πλήρης ἐν ἀντιγράφοις ἀνωνύμοις. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βίος τοῦ ἁγίου Συμεὼν ὕλην ἀφθονον ἐμπεριέχει, τὴν ἐσωτερικὴν ἱστορίαν τοῦ βυζαντινοῦ κράτους διαφωτίζουσιν οὐκ ὀλίγον, ἀκμάζοντος τοῦ ἔκτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, εὐνόητον ὅτι τύποις ἐκδιδόμενον τὸ σύγ-

1) Συν: λαοῦ.

2) Λεῖπει τὸ ἐξέρχομαι τῷ συν. κειμένῳ.

3) Συν: καὶ βλέπων.

4) Κῶδ: οὕτως.

5) Συν: μετὰ χαρᾶς μεγάλης.

6) Συν: ἡθύνθη.

7) Κῶδ: δαιμονιόντες.

8) Κῶδ: ἐκαθερίζοντο.

9) Συν: χρόνους.

10) Συν: ἀπῆλθε τοῦ ἰδεῖν.

11) Τὸ «θαῦμα» λείπει τῷ συνοδικῷ κειμένῳ.

γραμμα τοῦ Ἀρκαδίου χρησιμώτερον ἔσται τῆς Οὐρανείου βίβλου, καὶ διὰ τὴν παλαιότητα τοῦ συγγραφέως καὶ διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἱστορουμένων ὑπ' αὐτοῦ πραγμάτων, ἅτινα διὰ ῥητορικὰς ἀδείας ὁ Οὐρανὸς ἀσαφῆ πολλαχοῦ κατέστησεν· οὐ μόνον δὲ τοῦτο συνέβη τῷ Οὐρανῷ, ἀλλὰ καὶ πολλὰ κεφάλαια τῆς Ἀρκαδίου συγγραφῆς ἀπαράφραστα κατέλιπεν, ἀποβαλὼν αὐτὰ τοῦ συντάγματος αὐτοῦ, οἷα τὰ περὶ τῶν τροπαρίων τοῦ ἁγίου Συμεών¹. Ἵνα δὲ καταδειχθῇ τὸ ὅτι ἀσφαλεστέρα ἐστὶν ἡ χρῆσις τῆς συγγραφῆς τοῦ Ἀρκαδίου, παρατίθεται νῦν ἐνταῦθα κεφάλαιά τινα, πραγματευόμενα περὶ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Σχολαστικοῦ.

Ἀρκάδιος.

Οὐρανός.

σβ'. Ἰωάννης τις σχολαστικός, εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Κύριον, διάγων μὲν κατὰ τὴν Θεουπολιτῶν ἐνορίαν, ὁρμώμενος δὲ ἐκ τοῦ Σερέμιος οὕτω λεγομένου χωρίου, τοῦ προσπαρκαειμένου τῇ Θεουπολιτῶν ἐνορίᾳ, ἀνελθὼν πρὸς τὸν ἅγιον δοῦλον τοῦ Θεοῦ ἀνέθετο αὐτῷ εἰπὼν βούλεσθαι Δομνῖνον τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην Θεουπόλεως προχειρίσασθαι αὐτὸν πρεσβύτερον καὶ ἐκπέμψαι ἀποκρισιάριον κατὰ τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων, δυσωπήσας τὸ δοκοῦν τῷ Θεῷ γνωσθῆναι αὐτῷ διὰ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ. Σὺν πνεύματι δὲ ἁγίῳ φθεγξάμενος πρὸς αὐτὸν ὁ τοῦ Θεοῦ δοῦλος ἔφη· «Ποίησον ὑπακοὴν τῷ πατρί· καὶ γὰρ τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ τῆς βασιλευούσης πόλεως ἀπεκλήρωσέ σε ὁ Θεός· ἀλλὰ τοῦτο ἔχε παρὰ σεαυτῷ, ἕως ἂν πληρωθῇ. Σπεῦσον οὖν διὰ τῶν ἀγαθῶν ἔργων παραδέσθαι σεαυτὸν τῷ Κυρίῳ, ὅπως συγκαταριθμηθῇς μετὰ

187. Σχολαστικός τις ὄνομα Ἰωάννης, ἀνὴρ εὐσεβὴς καὶ τῇ τῆς ζωῆς πηγῇ τῷ τοῦ Θεοῦ δηλαδὴ φόβῳ τρυφῶν, ἐκ τινος μὲν ὁρμώμενος κώμης τῶν ὑπὸ τὴν Ἀντιόχου κειμένων, κατ' αὐτὴν δὲ τηνικαῦτα τὴν πόλιν διάγων, παρὰ τὸν Συμεὼν ἀνελθὼν τὰ καθ' ἑαυτὸν ἐκείνουτο· ὡς ἄρα μέλλοι Δομνῖνος ὁ ἱερώτατος πατριάρχης αὐτὸν τῆς τῶν πρεσβυτέρων ἀξιῶσαι χειροτονίας καὶ παρὰ τὴν βασιλίδαν πόλιν κατὰ δὴ τινα χρεῖαν τῶν ἀναγκαίων ἐκπέμψαι. Ταῦτ' ἔλεγε καὶ ὅτι τὸ Θεῷ δοκοῦν ἦται μαθεῖν· ὁ δὲ τῷ πνεύματι πεπεισμένος ὑπολαβὼν, ὁ καὶ δηλα τοῖς αὐτοῦ ὀφθαλμοῖς καθίστη τὰ ἔμπροσθεν, «ἅπιθι» ἔφη· «ἀφιέρωσαι γὰρ ἡδὴ τῷ ὑψηλῷ παρὰ Θεοῦ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας· ὁ παρὰ σεαυτῷ κείσθω μόνῳ, ἄχρις ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐκ τοῦ τέλους γνώριμον γένηται». Εἶτα καὶ ὅποιον αὐτὸν εἶναι

1) Βυζαντ. Χρονικά, τ. I, σ. 141—150.

τῶν εὐαρεστούντων αὐτῷ». Ταῦτα παρ' αὐτοῦ καὶ ἕτερα πρὸς οἰκοδομὴν ἀκούσας ὁ σχολαστικός, θαρρήσας λοιπὸν τῇ συγκαταβάσει τοῦ ἁγίου, ἐδυσώπει αὐτὸν ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας, μαθεῖν βουλόμενος τίς μετὰ Ἰουστινιανὸν λήψεται τὸ τῆς βασιλείας κράτος.

σγ'. Ἐφη δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος· ἰ' Ὑπόσχου μοι τηρεῖν παρ' ἑαυτοῦ [sic] τὰ λεγόμενα καὶ ἄκουσον». Ὁ δὲ πολλὰ διεβεβαίωσατο φυλάττειν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ τοῦ Θεοῦ θεράπων· α' Ἰουστίνος γενήσεται μετὰ Ἰουστινιανὸν βασιλεύς». Τοῦτο γινούσ παρὰ τοῦ ἁγίου καὶ ἐφοδιασθεὶς τὰς ἀγίας αὐτοῦ εὐχὰς ἐπορεύθη· ἡμεῖς δὲ τὰ τῆς προφητείας ῥήματα ἀναγκαῖον ὥηθημεν πρὸς μνήμην ἀποσημειώσασθαι. Ὁ οὖν εἰρημένος Ἰωάννης τὴν βασιλίδαν πόλιν καταλαβὼν καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ ἁγίου ἐπιλαθόμενος μυστικῶς τῷ Ἰουστίνῳ ἀφηγήσατο τὰ ῥηθέντα αὐτῷ ὑπ' αὐτοῦ. Ἐκ ταύτης τῆς προφάσεως πολλὴ διάθεσις γέγονε μεταξὺ Ἰωάννου καὶ Ἰουστίνου, καὶ σχεδὸν ἀλλήλοις πάντοτε συνδιητῶντο.

σε'. Χρόνου δὲ τινος παρωχηκότος, προφάσεως τινος κινηθείσης, ἐξεβλήθη τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς βασιλευούσης πόλεως Εὐτύχιος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης· πνεῦμα δὲ Θεοῦ ἐκίνησεν Ἰουστινιανὸν τὸν βασιλέα καὶ ἐκέλευσε χειροτονηθῆναι πατριάρχην τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάν-

δέον παρῆναι καὶ ὅσα τοσούτῳ ἀξιώματι πρέποντα εἶη.

188. Ὁ δὲ ταύτῃ τὸν ἅγιον συγκαταβάς ἰδὼν, καὶ ὅστις Ἰουστινιανῷ διάδοχος ἔσται τῆς βασιλείας (οὗτος γὰρ τὰ Ῥωμαίων τηνικαῦτα σκηπτρα διεῖπεν) ἡξίου μαθεῖν. Καὶ ὅς φυλακὴν αὐτῷ τοῦ μυστηρίου πρότερον ἱκανῶς παραγγείλας, Ἰουστίνος ἔφη. Ὁ μὲν οὖν παρὰ τοῦ θείου Συμεῶν ταῦτα μαθὼν καὶ ταῖς αὐτοῦ εὐχαῖς ἐφοδιασθεὶς ἢ καθοπλισθεὶς, ἀσμένως τε τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν δεξάμενος, προθύμῳ ποδὶ παρὰ τὴν βασιλίδαν ἐχώρει. Ἐν αὐτῇ δὲ γενομένῳ, πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους ἀπόρρητα ἦν ἄπερ ὁ τοῦ Θεοῦ θεράπων Συμεὼν προειρήκει, πρὸς δὲ τὸν Ἰουστίνον (οἷα τὰ τῆς ἀνθρωπίνης μικροψυχίας ἢ φιλαυτίας), ἐν' εὐνοίαν ἑαυτῷ παρ' ἐκείνου πάντως μνηστεύσεται, σπουδὴν ἔθετο γνωρισθῆναι, καὶ μόνος μόνῳ συγγεγονῶς τὰ τῆς προorrήσεως ἀπεκεκαλύπτει. Ἐξ ἐκείνου τοίνυν ὁ μὲν Ἰουστίνῳ φιλιωθείς, οἷα καὶ τὰ πρὸς ἡδονὴν εὐαγγελισάμενος, παρ' αὐτῷ τὰ πολλὰ διητᾶτο· οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἐξωθεῖται μὲν τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου Εὐτύχιος, ἀντεισάγεται δὲ αὐτὸς ὁ σχολαστικός Ἰωάννης, Ἰουστινιανὸν τοῦ Θεοῦ πάντως ἐπὶ τὴν ψῆφον κινήσαντος. Ἰουστινιανὸς δὲ μετὰ ταῦτα τὸν βίον ἀπολιπόντος, εἰς Ἰουστίνον τὰ (τῆς) ἀρχῆς μεταπίπτει, ὥς ἕκαστα πόρρωθεν τῷ Συμεῶν σαφῶς προηγόρευτο.

νην τὸν προειρημένον, κατὰ τὴν πρόρρησιν τοῦ δούλου [τοῦ] Θεοῦ· καὶ τούτων οὕτως ἀποτελεσθέντων δόξαν ἀνεπέμφαμεν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, τῷ ἀξιώσαντι ἡμᾶς ἀκροατὰς γενέσθαι τοιούτων μυστηρίων.

Εὐάγριος ὁ Σχολαστικός διηγείται, πλὴν ἄλλων τινῶν θαυμάτων, καὶ τοῦτο περὶ τοῦ ἁγίου Συμεών· «κάμου δὲ λογισμοὺς θεωρήσας (ὁ Συμεών) ἐπὶ τέκνων ἀποβολῇ καὶ διαπορουμένου τί δήποτε Ἑλλήσι πολυτέκνοις οὐ γέγονε ταῦτα, καὶ πρὸς μηδένα τὸ παράπαν ἐξαγαγόντος, γεγράφηκεν ἐκστῆναι τούτων, ὡς οὐκ ἀρέσκον τῷ Θεῷ»¹. Τὸ γεγονὸς τοῦτο μετέχον ἀληθείας ἐξέθηκεν ὁ Ἀρχάδιος ὧδε·

Ἀρχάδιος.

Οὐρανός.

σλγ'. Σχολαστικός τις, τοῦνομα Εὐάγριος, ὁρμώμενος μὲν τῆς Ἐπιφανέων πόλεως τῆς δευτέρας τῶν Σύρων ἐπαρχίας, οἰκῶν δὲ κατὰ τὴν Θεοῦπολιν, θυγάτριον ἔχων ἀπεβάλετο τοῦτο, λοιμικῆς φθορᾶς γενομένης· ὑπὸ διαβολικοῦ δὲ πειρασμοῦ λογισμὸν βλασφημίας ἔσχεν ὁ Εὐάγριος· τινὸς γάρ, τοῦνομα Ἐπιφάνιος², ἐπὶ ἐλληνικῇ πλάνῃ διαβαλλομένου οὐκ ἐτελεύτησαν τὰ τέκνα. Τούτῳ οὖν τῷ λογισμῷ ἐκινδύνευσε περὶ ψυχὴν ὁ Εὐάγριος· ὁ δὲ ἅγιος τοῦ Θεοῦ δοῦλος γνοὺς τῷ ἁγίῳ πνεύματι τοὺς λογισμοὺς αὐτοῦ ταχέως ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν, γράψας αὐτῷ πᾶσαν τὴν κεκρυμμένην αὐτῷ ἐνθύμησιν· ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ ἁγίου· ὁ δὲ γνοὺς ὅτι οὐδὲν ἔλαθε τὸν ἅγιον τοῦ κεκρυμμένου αὐτοῦ λογισμοῦ, ἀνελθὼν μετὰ δακρύων ἐδύσώπει τὴν ἁμαρ-

237. Νόσου ποτὲ λοιμικῆς γενομένης καὶ τῶν ἀνθρώπων πολλοὺς ἐπινεμομένης, συνέβη ταύτης ἔργον καὶ θυγατέρα τινὸς Εὐαγρίου γενέσθαι· σχολαστικός δ' ἦν ἄρα ὁ Εὐάγριος οὗτος. Ἐπεὶ δὲ τις Ἐπιφάνιος ἐλληνι τήνικαῦτα λεγόμενος προσανέχων ἀπάτη οὐδεμίαν ὑπέστη περὶ τὰ τέκνα ζημίαν, εἰσίασί τινες τὸν Εὐάγριον λογισμοὶ βλασφημίας, (οἷα τὰ τοῦ πονηροῦ δελεάσματα), ἐκ τοῦ σφοδροῦ μάλιστα περὶ τὴν παῖδα πάθους τῷ ἀνθρώπῳ ἐπιφυνέτος, ὡς ἄρα τὰ τῆς θρησκείας ἐκείνῳ πρὸς τὴν τῶν τέκνων ζωὴν ἐπαμύνοι· καὶ μέγαν ἐκ τῶν τοιούτων λογισμῶν ἡ ψυχὴ κλύδωνα καὶ σάλον εἶχε, καὶ πολὺν αὐτῷ τὸν κίνδυνον ὠδινον· ὅπερ τὸν ἅγιον τῷ πνεύματι γνόντα δηλῶσαι τῷ Εὐαγρίῳ, καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ ῥοπῇ διαθέσεως ἐπικλίνων. Ὁ δὲ τῷ τοῦ πράγματος παραδόξῳ

1) Εὐαγρίου ἐκκλησ. ἱστορ. τόμος ἕκτος, κεφ. κγ', σ. 471 Vales.

2) Κωδ: ἐπιφάνιος.

τίαν αὐτοῦ συγχωρηθῆναι ταῖς τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ ἱκεσίαις· ὁ δὲ ἅγιος εὐχόμενος αὐτῷ παρεκάλεσε τὸν Θεὸν συγχωρηθῆναι τῷ ἀνδρί, καὶ εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ ἀπῆλθε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

καταπλαγείς, ὅτι ἅπερ ἦν ἐν μυχῶ καρδίας αὐτῷ δῆλα τῷ Συμεὼν καθειστήκει, φάβῃ τε πολλῇ καὶ μετanoία ληφθεὶς ἄνεισι πρὸς αὐτόν, δάκρυσι μᾶλλον καὶ πάθει ψυχῆς ἢ γλώττῃ ταῦτα καὶ χεῖλεσιν ἐξομολογούμενος. Συγγνώμης παρ' αὐτοῦ τοίνυν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φαρμάκων οἰκείων τοῦ ἁμαρτήματος τυχὼν ἐπάνεισι.

Τὰ δὲ κατὰ τὸν Ἀντιοχείας πατριάρχην Ἀναστάσιον ὁ αὐτὸς Ἀρκάδιος ἐκτίθησι τοῦ παραφράστου Οὐρανοῦ σαφέστερον·

Ἀρκάδιος.

Θύρανός.

σδ'. Ὀλίγου δὲ χρόνου διαδραμόντος¹, εἶπεν ἡμῖν ὁ τοῦ Θεοῦ δούλος· «Εὐξόμεθα, ἀδελφοί, περὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ Ἀντιοχείας· εἶδον γάρ ἐν ὁράσει, ὅτι ὁ ἀρχιερεὺς Δομνίνος ἀναβάς ἔθηκεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἔρεγγε, καὶ καταβάς ἵστατο ἐπὶ τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ δὲ κληρὸς καὶ ὁ λαὸς ἀνέμενον, νομίζοντες αὐτόν εὐχὴν ἐπιτελεῖν. Πολλὴν οὖν ὥραν ἐπιμείνας μετὰ τοῦτο ἔφη· Ἐν τῷ κελλίῳ μου πορεύομαι. Τοῦτο δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἶδον μοναχοὺς Παλαιστινοὺς λειτουργοῦντας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐπετέλουν δὲ κἀγὼ τὴν εὐχὴν». Ταῦτα διηγησάμενος εἶπεν, ὅτι ὁ πατριάρχης ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις τελευτήσει καὶ ἄνθρωπος Παλαιστίνος προχειρισθήσεται ἀντ' αὐτοῦ. Καὶ γέγονεν οὕτως. Τελευτήσαντος οὖν Δομνίνου² τοῦ ἀγιωτά-

192. Εὐξόμεθα περὶ τῆς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐκκλησίας, ἀδελφοί, φησί ποτε πρὸς τοὺς μαθητάς ὁ ἱερός Συμεὼν· ἐδόχουν γὰρ τὸν πρόεδρον αὐτῆς Δομνίνον ὁρᾶν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἀναβάντα καὶ τῇδε τεθεικότα ἑαυτὸν καὶ οἶονεὶ ῥέγοντα, εἶτα ἐκείθεν καταβεβηκότα καὶ δεξιᾷ τοῦ θυσιαστηρίου ἱστάμενον. Τὸ μὲν οὖν πλῆθος καὶ ὅσοι τοῦ βήματος ἀναμένοντες ἦσαν, εὐχὴν ἐπιτελεῖν τὸν ἄνδρα οἰόμενοι, καὶ τὸν μὲν τῇ τοιαύτῃ στάσει μέχρι τινὸς ἐπιμείναντα «οἰχήσομαι» φάναι «πρὸς τὸν ἑμαυτοῦ κοιτωνίσκον», Παλαιστινοὺς δὲ τινὰς μοναχοὺς τὴν θείαν ἐπιτελέσαι μυσταγωγίαν. Ἐξῆς δὲ καὶ τὴν λύσιν ἐπῆγεν, ὡς ἄρα τελευτήσει μὲν Δομνίνος τὸν βίον, μοναχὸς δὲ τις τὸ γένος ἐκ Παλαιστίνης ἔλκων εἰς τὸν ἐκεῖνου θρόνον ἀνενεχθήσεται· ὅπερ οὐκ εἰς

1) Κωδ: διὰ δραμόντος.

2) Κωδ: δομνήνου.

του, προεχειρίσθη ἀρχιερεὺς Θεου-
πόλεως Ἀναστάσιος ὁ ἀγιώτατος,
ἐκ τῆς Παλαιστινῶν χώρας ὁρμώ-
μενος, ἀποκρισιάριος δὲ τῆς ἐν τῇ
μεγάλῃ τῶν Ἀλεξανδρέων πόλει
ἀγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ ἐδοξάσα-
μεν τὸν Θεόν, τὸν ἀλλοιοῦντα και-
ροὺς καὶ χρόνους καὶ ἀποκαλύπτον-
τα τῷ ἐνδόξῳ αὐτοῦ θεράποντι.

μακρὰν ἡκολούθει, καὶ Δομνίνου
τὸν βίον ἀπολιπόντος, Ἀναστάσιος
τις Παλαιστινὸς ἐπιβαίνει τοῦ θρόνου.

Τὴν εἰδήσιν ὅτι πρότερον ὁ Ἀναστάσιος ἦν ἀποκρισιάριος ἐν Ἀντιοχείᾳ
τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας περιττήν, ὡς βλέπομεν, ὁ Οὐρανὸς ἐξέλαβε διὰ
τὸ ῥητορικὸν αὐτοῦ γύμνασμα, καὶ διὰ τοῦτο μέχρι τοῦδε ταύτην ἡγνοοῦμεν
ἐξ ἐτέρου παλαιοῦ βιβλίου. Σημειώσεως δὲ ἄξιον καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ Οὐρανὸς
καὶ τὸν χρόνον, ὃν ὁ Ἀρκαδῖος ὥριζε, τῆς εἰς τὸν θρόνον Ἀντιοχείας ἀνα-
βάσεως τοῦ Ἀναστασίου παρέλιπε· Ἀναστάσιος δὲ οὗτος ἦν ὁ Σιναίτης ὀνο-
μαζόμενος. Κατὰ τὸν Ἀρκαδίον οὖν, ὅστις τὸ περὶ τοῦ Ἀναστασίου διή-
γημα χρονικῇ τάξει μετὰ τὸ προεκτεθὲν διακοσιοστὸν καὶ πέμπτον κεφά-
λαιον ἐτοποθέτησε, τὸν θρόνον τῆς Ἀντιοχείας ἔσχεν ὁ Ἀναστάσιος μικρὸν
πρὸ τῆς εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον ἀναβάσεως Ἰωάννου τοῦ σχο-
λαστικοῦ. Ἡ προαγωγή τοῦ Ἰωάννου ἐγένετο μηνὶ ἀπριλίῳ ἔτους 565-ου.
Πιθανὸν οὖν ἐκ τούτου, ὅτι καὶ ἡ πρώτη τοῦ Ἀναστασίου πατριαρχία τὴν
ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ 565-ου, ἢ ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 564-ου ἔτους.

Πρὸς τοιαῦτά τινα χρονολογικὰ παρατηρήματα συμβάλλει τὰ μέγιστα
τὸ κεῖμενον τοῦ Ἀρκαδίου διὰ τινα σημαντικὰ γεγονότα τῆς ἑκτῆς
ἐκατονταετηρίδος, οἷον σεισμῶν, ἐπιδρομῶν, αὐτοκρατορικῶν πράξεων καὶ
τοιούτων ἐτέρων, ἅπερ ὁ Οὐρανὸς ἀόριστα πραγματεύεται, τὴν τάξιν τῶν
κεφαλαίων τῆς Ἀρκαδίου συγγραφῆς πολλαχοῦ μεταστρέψας· περιέχει δὲ
τὸ κεῖμενον αὐτῆς καὶ τόπων Συριακῶν ὀνόματα, ἅπερ ὁ Οὐρανὸς παρέ-
λιπε, καὶ τινα κεφάλαια χρήσιμα, παρὰ τοῦ αὐτοῦ Οὐρανοῦ παντελῶς
ἀμεληθέντα κατὰ τὴν εἰς ῥητορικὸν ὕφος ἀλλοίωσιν τοῦ ἀρκαδείου πονή-
ματος.

Α. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς.